වැදගත් ලතින් නීති සිද්ධාන්ත සහ වචන කිහිපයක්
(පෞද්ගල කලාප හා සම්බන්ධයි)

ලතින් නීති සිද්ධාන්ත

Obedientia est legis essentia - අවනත වීම නීතියේ සාරයයි.

Omnia Praesumuntur pro negante - සියලුම පූර්වානුමිති අපලාපනය කරගන්නාගේ වාසියටයි.

Omne testamentum morte consummatum est - සෑම අන්තිම කැමති පත්‍රයක්ම මරණයෙන් සම්පූර්ණ වේ.

Omnia praesumuntur solemniter esse acta - සියලු දෙයම නිසි පරිදි කර තිබේය යන්න පූර්ව නිගමනය කළ හැක.

Omnia nova constitutio futuris temporibus formam imponerie debet, non praeteritie - සෑම නව නීතියක්ම අනාගතයට විනා අතීතයට බල නොපෑ යුතුය.

Qui prior est tempore potior est jure - කාලය අනුව මුල් පුද්ගලයා නීතිය ඉදිරියේද ප්‍රමුඛ වෙයි.

Quod constat curiae opere testium non indiget - උසාවියට ප්‍රත්‍යක්ෂ කැරුණක් ගැන සාක්ෂි අනවශ්‍යය.

Res inter alioa acta alteri nocere non debet - ආගන්තුකයින් අතර වූ ගනුදෙනුවකින් පාර්ශ්වකරුවකුට හානියක් සිදු නොවිය යුතුය.

Spoliatus ante omnia restituendus est - පැහැරගත් බුක්තිය සියල්ලටම පෙර ආපසු ලබාදිය යුතුය.

Testes ponderantur, non numerantur - සාක්ෂිකරුවන්ගේ සංඛ්‍යාවට වඩා ඔවුන්ගේ සාක්ෂි වල හරය වැදගත්වේ.

Testie de visu praeponderat aliis - ඇසුදුටු සාක්ෂිකරුවකු අන් පුද්ගලයන්ට වඩා වැදගත් වේ.

Testie nemo in sua cause casse potest - කිසිවකු තම නඩුවේම සාක්ෂිකරුවකු නොවිය යුතුය.

Volenti non fit injuria - ස්වෙච්ඡා සහගත බව නිසා හානිය අහෝසිවේ.

ලතින් වචන

Persona - පුද්ගලභාවය
Possessio - භුක්තිය
Possessio Civilis - සිවිල් භුක්තිය
Possessio Juris - නීතික භුක්තිය
Pro Semisse - භාගයට
Pro tanto - ඒ ප්‍රමාණයට
Pro tempore - මෙම කාලයට පමණක්
Pendente lite - නඩු කාල සීමාව තුළ දෙනු ලබන දීමනා
Quasi - අර්ධ
Ratio decidendi - තීරණ හරය
Rei vindicatio action- හිමිකම ඔප්පු කිරීමේ නඩුකරය
Res gestae - ඒකසිද්ධිකරය
Res integra - කලින් නොවිසඳුනු දේ
Res publicae - ජන දේ
Res litigosa - නඩුවකට යටත් දේ
Restitutio in integrum- යථාතත්ත්වයට පැමිණීම
Stare decisis - පූර්වගමනය අනුව ක්‍රියා කිරීම
Status quo - යථා තත්ත්වය
Supra - ඉහත
Testamentum - තෙස්තමේන්තුව
Traditio - හිමිකම් භාරදීම
Ultra virus - බලාතික්‍රමණ
Usucapio - දීර්ඝ බුක්ති කාලාවරෝධය
Venia aetatis - වයෝ පූර්ණත්වයට පත්කිරීම
Versus - එදිරිව
Vice Versa - ප්‍රතිලෝම වශයෙන්
Vide - බලනු
Vinculo matrimoni - විවාහ බැඳීමෙන් වෙන්වීම.